

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет медичний

Кафедра педіатрії

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ
" 01 " 09 2024 р

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА
ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Факультет медичний, курс 5

Навчальна дисципліна - «ПЕДІАТРІЯ»

Затверджено:
засіданням кафедри педіатрії
Одеського національного медичного університету

Протокол № 1 від " 29 " 08 2024 р.

Завідувач кафедри Микола АРЯЄВ

2024

Перезатверджено:

Засідання кафедри педіатрії

Одеський національний медичний університет

Протокол № 1 від 26 08 2025 р.

Завідувач кафедри Микола АРЯЄВ

Розробники:

проф. Микола АРЯЄВ, доцент Віктор БІРЮКОВ, доцент Лариса КАПЛІНА, доцент Людмила СЕНЬКІВСЬКА, доцент Роман ПАПІНКО, доцент Максим ФЕДІН, доцент, доктор філософських наук Дарія КОЛОМІЄЦЬ, асистент Вера Коропець, асистент Любов БРАТКОВА

Примітка. У разі публікації методичних розробок як самостійної друкованої праці вчена рада факультету надає рекомендацію до друку за наявності двох рецензій, одна з яких зовнішня — від рецензента іншого закладу вищої освіти.

ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Змістовий модуль №1 «Найбільш поширені хвороби новонароджених».

Практичне заняття № 1,2

Тема 1: Організація надання неонатальної допомоги в Україні. Недоношені діти. Діти із затримкою внутрішньоутробного розвитку.

Практичне заняття № 3,4

Тема 2: Асфіксія новонародженого. Пологова травма.

Практичне заняття № 5,6

Тема 3: Захворювання органів дихання.

Практичне заняття № 7,8

Тема 4: Гемолітична хвороба новонароджених (ГХН). Геморагічна хвороба новонароджених.

Практичне заняття № 9,10

Тема 5: Внутрішньоутробні інфекції та бактеріальні інфекції і сепсис новонароджених

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі педіатрії з підрозділу неонатологія

Тема 1. Організація надання неонатальної допомоги в Україні. Медичний догляд за здоровою новонародженою дитиною. Недоношені діти. Діти із затримкою внутрішньоутробного розвитку. Критерії визначення недоношеності. Особливості адаптації передчасно народжених дітей. Екстрена допомога при основних невідкладних станах у недоношених новонароджених: гіпотермії, дихальній недостатності, гіпоглікемії

Тема 2. Асфіксія новонародженого. Пологова травма.

Тема 3. Захворювання органів дихання.

Тема 4. Гемолітична хвороба новонароджених (ГХН). Геморагічна хвороба новонароджених.

Тема 5. Внутрішньоутробні інфекції. Бактеріальні інфекції та сепсис новонароджених.

Основні поняття:

Тема 1. Визначення об'єму надання неонатальної допомоги в Україні. Класифікація недоношених дітей за масою тіла при народженні та співвідношенням фізичного розвитку та гестаційного віку. Оцінка морфологічної та нейро-функціональної зрілості передчасно народжених дітей (за шкалою Балард). Принципи виходжування недоношених дітей, особливості вигодовування недоношених дітей. Визначення поняття затримки внутрішньоутробного розвитку: причини, постнатальна діагностика, особливості ранньої неонатальної адаптації. Екстрена допомога при основних невідкладних станах у недоношених новонароджених: гіпотермії, дихальній недостатності, гіпоглікемії.

Тема 2. Встановлення неонатологічного діагнозу при асфіксії: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Алгоритм первинної реанімації новонароджених. Визначення етіології, патогенезу, класифікації, клініки, діагностики, диференціальна діагностики лікування, профілактики, прогноз. при пологовій травмі.

Тема 3. Встановлення неонатологічного діагнозу при захворюваннях органів дихання. Респіраторний дистрес-синдром новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Пневмонія новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Тема 4. Встановлення неонатологічного діагнозу при гемолітичній хворобі новонароджених (ГХН). Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Визначення постановки неонатологічного діагнозу при геморагічній хворобі новонароджених. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Тема 5. Встановлення неонатологічного діагнозу при внутрішньоутробній інфекції. Поняття TORCH-інфекції новонароджених: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Встановлення неонатологічного діагнозу при бактеріальній інфекції та сепсисі новонароджених. Гнійно-запальні захворювання шкіри та підшкірно-жирової клітковини новонароджених, захворювання пупкового канатика, пупкової ранки та пупкових судин: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Сепсис новонароджених: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Обладнання: манекен новонародженої дитини, новонароджений пацієнт за темою заняття (за наявністю).

Тривалість кожного заняття 2 години

План:

1. Організаційні заходи (привітання, перевірка присутніх, повідомлення теми, мети заняття, мотивація здобувачів вищої освіти щодо вивчення теми).
2. Контроль опорного рівня знань

Тема 1. Організація надання неонатальної допомоги в Україні. Медичний догляд за здоровою новонародженою дитиною. Недоношені діти. Критерії визначення недоношеності. Особливості адаптації передчасно народжених дітей. Етіологічні фактори недоношеності. Анатомо-фізіологічні особливості. Класифікація недоношених дітей за масою тіла при народженні та співвідношенням фізичного розвитку та гестаційного віку. Оцінка морфологічної та нейро-функціональної

зрілості передчасно народжених дітей (за шкалою Балард). Принципи виходжування недоношених дітей. Особливості вигодовування недоношених дітей. Екстрена допомога при основних невідкладних станах у недоношених новонароджених: гіпотермії, дихальній недостатності, гіпоглікемії.

Тема 2. Асфіксія новонароджених. Пологова травма. Асфіксія новонародженого: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Первинна реанімація новонароджених. Пологова травма: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Тема 3. Хвороби органів дихання у новонароджених. Респіраторний дистрес-синдром новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Пневмонія новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Тема 4. Гемолітична та геморагічна хвороби новонароджених. Гемолітична хвороба новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Геморагічна хвороба новонароджених: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

Тема 5. Внутрішньоутробні інфекції та бактеріальні інфекції і сепсис новонароджених. TORCH-інфекції новонароджених: визначення, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Гнійно-запальні захворювання шкіри та підшкірно-жирової клітковини новонароджених, захворювання пупкового канатику, пупкової ранки та пупкових судин: класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз. Сепсис новонароджених: визначення, класифікація, етіологія, патогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика, прогноз.

3. Формування професійних вмінь, навичок (оволодіння навичками комунікації, клінічного огляду, визначення схеми лікування, проведення лабораторного дослідження тощо) оволодіння навичками:

1. Опитування, огляд і клінічне обстеження недоношеної новонародженої дитини.
2. Оцінка недоношеної дитини за шкалою Балард.
3. Опитування, огляд і клінічне обстеження новонародженої дитини з затримкою внутрішньоутробного розвитку.
4. Опитування, огляд і клінічне обстеження новонародженої дитини, народженої в асфіксії.
5. Оцінки ступеню асфіксії за шкалою Апгар.
6. Проведення алгоритму реанімації новонароджених.
7. Опитування, огляд і клінічне обстеження новонародженої дитини при пологовій травмі

8. Опитування, огляд і клінічне обстеження новонародженої дитини при хворобах органів дихання.
9. Оцінка дихальних розладів за шкалою Довнес та Сільвермана.
10. Техніка проведення респіраторної терапії при асфіксії та хворобах органів дихання.
11. Опитування, огляд і клінічне обстеження новонародженої дитини з гемолітичною та геморагічною хворобами новонароджених.
12. Оцінка гіпербілірубінемії за шкалою Крамера.
13. Техніка замінного переливання крові при гемолітичній хворобі новонароджених.
14. Оцінка даних лабораторних та інструментальних досліджень необхідних для проведення діагностики та диференційної діагностики при асфіксії та пологовій травмі, хвороб органів дихання, гемолітичної і геморагічної хвороб у новонароджених, внутрішньоутробних інфекціях, бактеріальних інфекціях та сепсисі.
15. Вирішення клінічних ситуаційних задач, відпрацювання навичок огляду пацієнта, демонстрація та відпрацювання навичок виконання маніпуляцій за переліком 5, інструктаж та відпрацювання навичок на симуляційних муляжах, тренувальні вправи з діагностики найбільш поширених неонатальних, захворювань у дітей.

4. Підбиття підсумків: тестування, диференційний залік (наприкінці модулю).

5. Список рекомендованої літератури (основна, додаткова, електронні інформаційні ресурси):

Основна:

1. Неонатологія: підручник: у 3 т. / [Т. К. Знаменська, Ю. Г. Антипкін, М. Л. Аряєв та ін.] ; за ред. Т. К. Знаменської. – Львів: Видавець Марченко ТВ. 2020, Т1. 407 с; Т2 .455 с.; Т3. 379 с
2. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани. М.Л.Аряєв, Н.В.Котова, О.О. Зелинський [та інш.]; за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В. Одеса : ОНМедУ. – 2017. – 280 с.
3. Педіатрія. Диференційна діагностика. Невідкладні стани за редакцією Аряєва М.Л., Котової Н.В., електронне видання на компакт-диску. – ОНМедУ. – 2017.

Додаткова:

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.03.2025 № 536 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу спеціалізованої медичної допомоги «Початкова, реанімаційна та післяреанімаційна допомога новонародженим»
2. Жовтяниці новонароджених дітей, клінічна настанова, заснована на доказах. Міністерство охорони здоров'я України, Державне підприємство

-
- «ДЕРЖАВНИЙ ЕКСПЕРТНИЙ ЦЕНТР МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ, 2023 <https://www.dec.gov.ua/mtd/home>
3. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. 2022. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_449_akn_prof_vil.pdf
 4. Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 800 від 12.05.2022 Стандарти медичної допомоги інвазивний кандидоз у новонароджених дітей.
 5. Профілактика передачі ВІЛ від матері до дитини адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. 2022. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_449_akn_prof_vil.pdf
 6. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Респіраторний дистрес-синдром у передчасно народжених дітей», НАМНУ, Асоціація неонатологів України, Державний експертний центр МОЗ України, 2018. – 116 с.
 7. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Ентеральне харчування недоношених немовлят», НАМНУ, Асоціація неонатологів України, Державний експертний центр МОЗ України, 2017. – 66 с.
 8. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Респіраторний дистрес-синдром у передчасно народжених дітей», НАМНУ, Асоціація неонатологів України, Державний експертний центр МОЗ України, 2018. – 116 с.
 9. Уніфікований клінічний протокол вторинної (спеціалізованої), третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Ентеральне харчування недоношених немовлят», НАМНУ, Асоціація неонатологів України, Державний експертний центр МОЗ України, 2017. – 66 с.
 10. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26.03.2025 № 536 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу спеціалізованої медичної допомоги «Початкова, реанімаційна та післяреанімаційна допомога новонародженим».

Електронні інформаційні ресурси:

1. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
2. www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / *American Medical Association*
3. www.oapn.od.ua – ГО "Одеська Асоціація лікарів-педіатрів та неонатологів"
4. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
5. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
6. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
7. www.gmc-uk.org - *General Medical Council (GMC)*

8. www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
9. https://www.who.int/workforcealliance/members_partners/member_list/ipa/en/ - Міжнародна асоціація педіатрів / International Pediatric Association (IPA).
10. https://ginasthma.org/wp-content/uploads/2024/05/GINA-2024-Strategy-Report-24_05_22_WMS.pdf GINA Global Initiative For Asthma. 2024
11. https://kdigo.org/wp-content/uploads/2017/02/KDIGO-2021-Glomerular-Diseases-Guideline_English_LN-2024-Update.pdf KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Glomerular Diseases
12. <https://aamsmedacademy.com/> American Academy of Medical Sciences (AAMS)
13. <https://nam.edu/> The National Academy of Medicine (NAM)
14. <https://cutt.ly/utqqt7I> Підручник Нельсона з педіатрії - електронна книга Elsevier на VitalSource, 21-ше видання
15. <https://www.amazon.com/Averys-Neonatology-Pathophysiology-Management-Pathophysiology/dp/1451192681>